

Datum van
inontvangstneming

:

21/10/2024

Zaak C-600/24

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

16 september 2024

Verwijzende rechter:

Sąd Rejonowy w Gdyni (Polen)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

21 augustus 2024

Verzoekende partij:

GD Partners Sp. z o.o.

Verwerende partij:

Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo - Kredytowa im. Franciszka Stefczyka

[OMISSIS]

BESLISSING

[OMISSIS]

De Sąd Rejonowy w Gdyni I Wydział Cywilny (rechter in eerste aanleg Gdynia, eerste afdeling bevoegd in burgerlijke zaken, Polen) [OMISSIS]

na behandeling ter terechtzitting achter gesloten deuren [OMISSIS] van de zaak betreffende de vordering van GD Partners spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, met zetel te Lublin, tegen Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa im. Franciszka Stefczyka, met zetel te Gdynia

inzake een betaling

beslist

I. krachtens artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie

het Hof van Justitie van de Europese Unie te verzoeken om een prejudiciële beslissing over de hiernavolgende vraag:

„Moeten artikel 3, lid 1, en artikel 4, lid 2, van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten aldus worden uitgelegd dat zij zich ertegen verzetten dat de aan de consument verschuldigde vergoeding voor de cessie van zijn schuldvordering in de cessieovereenkomst onder bezwarende titel tussen die consument en een verkoper is omschreven in de vorm van een percentage, voor zover het bedrag van de overgedragen schuldvorderingen niet in de overeenkomst wordt vermeld?”

II. op grond van artikel 177, lid 1, punt 3¹, van de kodeks postępowania cywilnego (wetboek van burgerlijke rechtsvordering) de behandeling van de zaak te schorsen totdat de procedure voor het Hof van Justitie van de Europese Unie is afgerond [OMISSIS].

MOTIVERING

A. [contactgegevens van de verwijzende rechter] [OMISSIS]

B. [gegevens van verzoeker] [OMISSIS]

[OMISSIS]

C. [gegevens van verweerder] [OMISSIS]

Standpunten van de partijen en procesverloop

In deze zaak vordert verzoeker, GD Partners spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, met zetel te Lublin, van de Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa im. Franciszka Stefczyka, met zetel te Gdynia, een bedrag van 17 527,38 Poolse zloty (PLN), naar aanleiding van de verwerving van een schuldvordering van [...]. Die verwerving vond plaats op grond van een cessieovereenkomst die op 4 oktober 2022 is gesloten door middel van een door de verkoper verstrekte schriftelijke modelovereenkomst tussen [...] (de consument) en GD Partners spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, met zetel te Lublin (de verkoper). Het voorwerp van de cessieovereenkomst is omschreven in § 1, lid 1, van de overeenkomst: „elke bestaande en toekomstige geldvordering, met alle bij de vordering horende rechten (onder meer vertragingsrente) die voortvloeien uit de consumentenkredietovereenkomst nr. 46/189885/2017 van 31.01.2017 (hierna: ‚vordering’) ten aanzien van de Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa im. Franciszka Stefczyka (hierna: ‚schuldenaar)”, alsmede in § 1, lid 2, van de overeenkomst: „De vordering omvat in het bijzonder: de vordering tot terugbetaling van kredietkosten die voortvloeien uit de vervroegde aflossing van het krediet, de vorderingen tot terugbetaling van alle onterecht geïnde kosten en uitgaven, de vorderingen die ontstaan uit het gebruik door de schuldenaar van oneerlijke contractuele bedingen, bijvoorbeeld buitensporige niet-rentekosten voor het krediet, met inbegrip van commissielonen,

van toekomstige vorderingen die kunnen voortvloeien uit de toepassing van de zogenoemde sanctie van het kosteloze krediet op grond van artikel 45 van de ustawa o kredycie konsumenckim (wet op het consumentenkrediet)". De cessieovereenkomst is onder bezwarende titel gesloten en de betrekkingen tussen partijen zijn in § 3 als volgt geregeld: lid 1: „De cessionaris verbindt zich ertoe om binnen veertien dagen nadat de gelden op rekening van de cessionaris zijn geboekt, aan de cedent 25 % van de bij de schuldenaar ingevorderde hoofdprestatie te betalen"; lid 2: „De vergoeding van de cessionaris bedraagt 75 % van de bij de schuldenaar ingevorderde prestatie." In de overeenkomst ontbreekt de waarde (nominale of marktwaarde) van de schuldvordering waarop de overdracht betrekking heeft, zelfs in de vorm van een raming.

Verweerder heeft verzocht om afwijzing van het beroep, waarbij hij onder meer opkwam tegen de cessieovereenkomst door op te werpen dat deze oneerlijk en nietig is, aangezien de cessie rechtsmisbruik en uitbuiting van de consument beoogt.

Bij vonnis van de Sąd Rejonowy w Gdyni (rechter in eerste aanleg Gdynia, Polen) van 31 oktober 2023 is de vordering verworpen op grond van de kennelijke ongelijkwaardigheid van de wederzijdse prestaties, wat geleid heeft tot de nietigverklaring van de cessieovereenkomst (die financieel zeer nadelig is voor de consument). Daarbij is geoordeeld dat de overeenkomst absoluut nietig is op grond van artikel 58, lid 2, en artikel 353¹ van de Ustawa Kodeks cywilny (burgerlijk wetboek; hierna ook: „k.c.") van 23 april 1964. Aldus is vastgesteld dat verzoeker geen zogenoemde procesbevoegdheid had wegens strijd met hetgeen in het maatschappelijk verkeer betaamt. Naar aanleiding van het hoger beroep van verzoeker is dit vonnis door de appelrechter [Sąd Okręgowy w Gdańsku (rechter in tweede aanleg Gdańsk, Polen)] vernietigd en is de zaak terugverwezen [naar de rechter in eerste aanleg], met het oordeel dat de onevenredigheid van de wederzijdse prestaties geen toereikende grond is om de overeenkomst nietig te verklaren op grond van de bepalingen van de k.c. Deze rechtsopvatting is bindend voor de Sąd Rejonowy w Gdyni in het verdere verloop van de procedure [artikel 386, lid 6, van de Kodeks postępowania cywilnego], met dien verstande dat zij uitsluitend steunt op de uitlegging van artikel 58, lid 2, k.c., dat bepaalt: „Een rechtshandeling die in strijd is met hetgeen in het maatschappelijk verkeer betaamt, is nietig.”

De zaak is momenteel opnieuw aanhangig bij de Sąd Rejonowy w Gdyni als rechter in eerste aanleg [OMISSIS].

Wetgeving

Artikel 3 van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten (PB 1993, L 95, blz. 29; hierna: „richtlijn 93/13/EEG”):

Een beding in een overeenkomst waarover niet afzonderlijk is onderhandeld, wordt als oneerlijk beschouwd indien het, in strijd met de goede trouw, het evenwicht tussen de uit de overeenkomst voortvloeiende rechten en verplichtingen van de partijen ten nadele van de consument aanzienlijk verstoort.

Artikel 4, lid 2, van richtlijn 93/13/EEG:

De beoordeling van het oneerlijke karakter van bedingen heeft geen betrekking op de bepaling van het eigenlijke voorwerp van de overeenkomst, noch op de gelijkwaardigheid van enerzijds de prijs of vergoeding en anderzijds de als tegenprestatie te leveren goederen of te verrichten diensten, voor zover die bedingen duidelijk en begrijpelijk zijn geformuleerd.

Artikel 385¹, lid 1, van de ustawa Kodeks cywilny (burgerlijk wetboek) van 23 april 1964:

Bedingen van een consumentenovereenkomst waarover niet afzonderlijk is onderhandeld, binden de consument niet indien zijn rechten en verplichtingen daarin worden vastgesteld op een wijze die in strijd is met de goede zeden en een grove schending van zijn belangen vormt (oneerlijke contractuele bedingen). Dat geldt niet voor bedingen over de voornaamste prestaties van de partijen, waaronder de prijs of vergoeding, indien deze eenduidig zijn geformuleerd.

Overzicht van de problematiek die het verzoek om een prejudiciële beslissing rechtvaardigt

De nationale rechters die in deze zaak uitspraak doen, hebben met betrekking tot de wijze waarop de vergoeding in de cessieovereenkomst wordt bepaald, tot dusver nog geen onderzoek verricht naar het oneerlijke karakter van dat beding in de zin van artikel 3, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten (en artikel 385¹ k.c., waarbij deze richtlijn in nationaal recht is omgezet). Een juridische analyse van de zaak is op dit punt noodzakelijk, gelet op de verplichting van de nationale rechters om het Europees recht ambtshalve toe te passen en zal van invloed zijn op de einduitspraak.

Enerzijds wordt niet betwist dat de formulering [in de] overeenkomst van de cessie van de vergoeding van de consument het eigenlijke voorwerp van de overeenkomst vormt. Anderzijds bevat de wijze van formulering van die vergoeding als parameter slechts een percentage, dat op zichzelf geen waarde heeft. Het ontbreekt de overeenkomst aan een parameter, een kwantificeerbare formulering van het bedrag waarover dat percentage uiteindelijk moet worden berekend. In dit opzicht wordt in de overeenkomst slechts gebruikgemaakt van een beschrijving van de vorderingen, door verwijzing naar hun bron in de vorm van een met datum en individueel nummer geconcretiseerde consumentenkredietovereenkomst, die bovendien algemene termen („toekomstige vorderingen” en „onterecht geïnde kosten en uitgaven”) bevat. Over het algemeen is de beschrijving van het voorwerp van een overeenkomst ruim en worden daarin

achtereenvolgens de elementen ervan opgesomd, in bewoordingen die kenmerkend zijn voor juridische taal.

Uit het bewijsmateriaal in de onderhavige zaak blijkt niet dat de consument vóór de sluiting van de cessieovereenkomst door de verkoper op de hoogte is gesteld van de waarde van de vordering waarover een bepaald percentage van zijn vergoeding (25 %) moet worden berekend. Het is duidelijk dat geldvorderingen een variabele waarde kunnen hebben en dat hun nominale waarde en marktwaarde moeten worden onderscheiden. Die marktwaarde hangt af van de reële kansen op voldoening van een vordering en kan variëren (zo kunnen verjaarde vorderingen praktisch waardeloos zijn, terwijl de marktwaarde van vorderingen die voortvloeien uit gebeurtenissen die in de rechtspraak algemeen worden erkend, vrijwel identiek is aan hun nominale waarde; het is zeker moeilijk om de marktwaarde van de betrokken vorderingen, waarvoor geen duidelijke aanwijzingen bestaan over de kansen op invordering langs gerechtelijke weg, op getrouwe wijze te schatten; dit kan afhangen van vele onvoorspelbare factoren, zoals getuigenverklaringen, deskundigenverklaringen, onbekende verdedigingsstrategie van de schuldenaar, enz.). In de betrokken cessieovereenkomst is echter zelfs de nominale waarde van de overgedragen schuldvorderingen niet vermeld, zelfs niet de nominale waarde van het deel van de overgedragen schuldvorderingen dat op het moment dat de cessieovereenkomst werd gesloten, makkelijk kon worden uitgedrukt in bedragen (zoals verzoeker overigens exact heeft gedaan bij het inleiden van de onderhavige zaak). Het lijkt erop dat de consument zich in een dergelijke situatie niet goed bewust is [OMISSIS] van de financiële gevolgen van de overeenkomst, aangezien de berekening, al is het maar van de waarde van de vorderingen als gevolg van het gebruik van de zogenoemde sanctie van het kosteloze krediet, complex is en een groot aantal ingewikkelde gegevens vereist (het extraheren van onder meer de rente op reeds betaalde aflossingen van kapitaal en rente). De verkoop van een vordering met een hogere of veel lagere waarde kan door de consument ook anders worden beoordeeld, ook al is het percentage waarmee de berekeningen moeten worden gemaakt, vooraf bekend. Er zij op gewezen dat de cessie ook betrekking heeft op toekomstige vorderingen, waarvan de waarde om voor de hand liggende redenen slechts geraamd kan worden. In de cessieovereenkomst is zelfs geen tijdshorizon gepreciseerd voor de te verwachten periode waarin deze toekomstige vorderingen zullen ontstaan, laat staan een schatting van de waarde ervan. In zoverre beschikt de consument evenmin over voldoende kennis en kan hij niet rationeel beoordelen of en voor welke vergoeding hij ze zou kunnen overdragen.

Volgens de verwijzende rechter bestaat er dus ernstige twijfel over de vraag of de wijze van formulering van de hoofdprestatie in de cessieovereenkomst als „duidelijk en begrijpelijk [...] geformuleerd” kan worden beschouwd, zoals vereist door artikel 4, lid 2, richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten. Dit is een geheel ander onderzoeksniveau dan de reeds in de deze zaak behandelde vraag naar de onmogelijkheid om de in het nationale recht neergelegde clausules betreffende

hetgeen in het maatschappelijk verkeer betaamt toe te passen (artikel 58, lid 2, k.c.). Indien namelijk wordt aangenomen dat deze hoofdprestatie in een cessieovereenkomst is geformuleerd op een wijze die niet voldoet aan het vereiste van duidelijkheid en begrijpelijkheid, zou dit de mogelijkheid openen om dit beding als oneerlijk te beschouwen in de zin van artikel 3, lid 1, van richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten, met de gevolgen genoemd in artikel 6, lid 1, van die richtlijn.

Er zij op gewezen dat de consument ([...]) geen partij is in de onderhavige procedure. Toch wordt de vraag naar de procesbevoegdheid in deze procedure, die gebaseerd is op de tussen de verkoper en de consument gesloten overeenkomst, volgens de verwijzende rechter beheerst door het recht van de Europese Unie, aangezien zij een van de factoren is die bepalend is voor de ontvankelijkheid van de vordering. Het hangt namelijk af van de beoordeling van de vraag of de wijze waarop de vergoeding in de cessieovereenkomst wordt bepaald, oneerlijk is jegens de consument (in de zin van voornoemde richtlijn) of de verkrijger van de schuldvordering zich (terecht of onterecht) ten nadele van de consument verrijkt door het vonnis dat in deze zaak zal worden gewezen. Indien het betrokken beding oneerlijk is, mag de verkoper er ook ten opzichte van derden geen voordeel uit halen.

De prejudiciële vraag strekt ertoe twijfels op te helderen die ook een belangrijke algemene waarde hebben, namelijk de vaststelling van de criteria voor de toetsing van het oneerlijke karakter van bedingen die de hoofdprestatie definiëren, wat in de rechtspraak nog niet is onderzocht.

[OMISSIS]